

Gazeta Olsztyńska.

»GAZETA OLSZTYŃSKA«

z dodatkami »Gość Niedzielny« i »Gospodarz« wychodzi trzy razy tygodniowo i to: na wtorek, czwartek i sobotę. — Kosztuje kwartalnie w drukarni 30 fen., na pocztach 1 markę, z odnośzeniem do domu przez listowego 1 markę i 24 fen.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary.

Telefon nr. 341.

OGŁOSZENIA

przyjmują się po 15 fen., reklamy po 30 fen. adwersza korpusowego. Przy konkursach i wyskarzeniach należyłości wszelkie rabaty upadają. Listy adresować: »Gazeta Olsztyńska« Allensteln Ostpr., ulica Dolna, Kościelna (Unterkirchenstrasse) 12.

Dziś: Cacylii p. i m.
Jutro: Klemensc pap.
Pójutrze: Jana od Krzyża.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś: wsch. sło. 7 35 zach. 3 57
Jutro: » 7 37 » 3 55
Pójutrze: » 7 39 » 3 54

Na miesiąc grudzień

można już teraz zapisywać »Gazetę Olsztyńską« na każdej pocście. Czytelników pisma naszego prosimy serdecznie o zjednywanie nam nowych czytelników. Wielu Rodaków nie abonuje dotąd »Gazety Olsztyńskiej«. Do nich właśnie zbliżyć się powinniśmy z szczerą zachętą w celu zapisania im »Gazety Olsztyńskiej« na miesiąc grudzień. Im więcej będziemy posiadać oświaty, tem więcej będziemy poszanowani od innych narodów. To też obowiązkiem każdego prawego Polaka starać się o rozszerzenie oświaty wśród całego naszego społeczeństwa.

Przedpłata na grudzień wynosi na pocztach 34 fen., z odnośzeniem w dom przez listowego 42 fn.

Wiarusyl agitujecie za waszą »Gazetą Olsztyńską«.

Włóczenie się po sądach.

Jedna z bied wśród ludu polskiego, to włóczenie wzajemne po sądach. O drobnostki, nieraz dwu słów nie warte, toczą się zajadle procesy i pochłaniają ogromne sumy pieniędzy kosztów i kar sądowych. Zdarza się często, że przymusowo sprzedają chałupę i grunt, aby pokryć koszt sądowe. Prawdę mówi przysłowie: »Zgoda buduje niezgoda rujnuje«.

Sądy o drobnostki zaogniają tylko wzajemną zapalczywą nienawiść a żadnej stronie nie przynoszą korzyści, bo ten, co przegrywa, ponosi szkodę na swej chudobie, a ten, który wygrywa, za wątpliwe zadowolenie z wygranej zyskuje dla siebie i swoich dzieci zaciętych przeciwników — a zawsze przecie lepiej, mieć w sąsiadach przychylnych przyjaciół, niż wrogów.

Po rozegranych sądzie kłótnie i swary prawie nigdy nie ustawiają, lecz wywołują nawet bijatyki, kończą się nieraz zabójstwem lub podpaleniem ze zemsty. Tysiącnie są dowody, że jedno małe zło wywołuje coraz rowe i większe.

Przed kilku laty głośną była sprawa pewnej wsi w powiecie grudziądzkim. Pisały o niej gazety na całym świecie. Oto przejeżdżało w nocy dwóch gospodarzy kolo siebie. Jedem z nich zartem lub z lekkomyślności uderzył biczem konie drugiego gospodarza, czy też jego samego. Z tego wywiązał się długi proces i licznych innych gospodarzy to ta, to druga strona wzywała na świadków.

Sprawa miała mader zgubne następstwa: prawie połowie mieszkańców wsi wytoczono proces o krzywoprzysięstwo i liczni świadkowie zostali skazani na długoletnie więzienie w domu karnym: Było to klęską dla całej wsi — a nie byłoby doszło do tego, gdyby sprawcy procesu byli się porozumieli w sprawie blagiego zajęcia pomiędzy sobą.

Jest rzeczą pewną, że włóczenie się po sądach o drobnostki jest rozpowszechnione szczególnie tam, gdzie brak oświaty. Należy więc tępić nałóg włóczenia się po sądach przez szerzenie oświaty i czytelnictwa gazet i książek, bo człowiek światły kocha nie tylko siebie, lecz i bliźniego: wie też, gdzie się kończy interes osobisty a zaczyna interes narodu.

ctwa gazet i książek, bo człowiek światły kocha nie tylko siebie, lecz i bliźniego: wie też, gdzie się kończy interes osobisty a zaczyna interes narodu.

Ile jest na świecie pieniędzy.

Odpowiedź na pytanie, ile kursuje monety bitej w poszczególnych państwach kulturalnych, nie jest tak łatwa, jakby się wydawało. Aby otrzymać jako taki pewny rezultat, potrzeba długoletniej obserwacji i statystycznych notatek. Państwowe instytucje mennicze w Europie trudnią się tem pytaniem od bardzo niedawnego dopiero czasu. Natomiast rozporządzają Stany Zjednoczone odnośnym materiałem, zbieranym skwapliwie od mniej więcej lat trzydziestu. Materiał ten opublikowany został onegdaj. Wynika z niego, że w wymienionym czasie zostało zamienionych w monetę złota i srebra w wszystkich krajach całej kuli ziemskiej za 48 miliardów 837,6 milionów marek. Z tej sumy przypada na złoto 30,854,4 milionów, 17,983,2 milionów na srebro.

Gdy porównamy cyfry, podane w statystyce co do poszczególnych lat, to zauważymy z pewnem zdziwieniem, że kwota bitej monety, szczególnie złotej, przewyższa nieraz ogólną sumę wydobytego z ziemi w odnośnym roku metalu. Fakt ten tłumaczy się tem, że moc zużytej lub z innych powodów z biegu wycofanej monety zostaje stopiona i w ten sposób podwyższa ogólną sumę bitej monety owego roku. Do tych »innych powodów« w pierwszym rzędzie należy zmiana typu monet, np. w Austrii, Chile, Niemczech (talary) i Francji (1913: monety niklowe i miedziane). W drugim rzędzie wchodzi w rachubę stapianie w mennicach wielu krajów narzędzi złotych i srebrnych, którem zajmują się owe mennice. Tak np. mennica francuska zamieniła olbrzymią ilość sprzętów złotych i srebrnych, zrabowanych podczas wielkiej rewolucji z kościołów i zamków.

Na pytanie, ile z monety, bitej przez ostatnie lat trzydzieści znajduje się w biegu, odpowiada statystyka amerykańska, że na podstawie subtelnych obliczeń suma ta na rok bieżący wynosi 37 miliardów 710,4 milionów marek. Z tej sumy przypada na monetę złota 26,940 mil., a na monetę srebrną 10,770,4 mil. marek. Obliczając kwotę, która w najważniejszych krajach kulturalnych w monecie złotej i srebrnej przypada na głowę ludności otrzymujemy następującą tabelę. Liczby oznaczają ilość marek:

Złoto:

Belgia 13,6; Niemcy 12,0; Anglia 60,0; Francja 122,4; Włochy 32,0; Austria 28,8; Rosja 25,6; Szwajcarya 80,8; Hiszpania 22,4; Stany Zjednoczone 76,0.

Srebro:

Belgia 8,8; Niemcy 16,0; Anglia 10,4; Francja 43,2; Włochy 3,2; Austria 10,4; Rosja 2,4; Szwajcarya 16,8; Hiszpania 36,8; Stany Zjednoczone 32,0.

W tem zestawieniu zwracają uwagę z jednej strony bardzo wysokie cyfry Francji (ogółem 165,6 marek monet złotych i

srebrnych na głowę ludności), Stanów Zjednoczonych (108 marek) i Szwajcaryi (97,6 mk), a z drugiej strony tak niskie kwoty Niemiec i Belgii, krajów z tak wielkim współudziałem w handlu światowym. Tutaj należy sobie jednak przypomnieć, że ilość kursującej w kraju monety nie koniecznie sama określa bogactwa owego kraju. Pieniądz w tych krajach tkwi po prostu przede wszystkim w zakładach przemysłowych, nieruchomościach innego rodzaju, skarbach ziemi, zysności ziemi, bogactwie borów itd. Pod tym punktem widzenia zajmują tak Belgia jak i Niemcy poczesne miejsce w szeregu narodów.

Co tam słycać w świecie?

Prawo o zebraniach a wykłady naukowe.

Czy paragraf językowy (§ 12 ustawy o stowarzyszeniach) rozciąga się także na publiczne wykłady naukowe? — na tę kwestyę, aktualną z powodu sprawy Amundsen, odpowiada w »Deutsche Juristenzeitung« prezydent senatu przy kamergerychcie, wyższy tajny radca sprawiedliwości dr. Koffka. W dłuższym artykule dochodzi ten wybitny prawnik do tego samego rezultatu co profesor Anschütz we »Frankfurter Ztg.« a mianowicie, że zakaz, zawarty w § 12., nie odnosi się do wykładów naukowych. Na podstawie opinii takich powag prawniczych powinna koniecznie przeprowadzona być akcja w parlamencie, któraby raz na zawsze położyła koniec bezprawnemu pociąganiu wykładów naukowych pod zakaz językowy.

Uchwały zjazdu biskupów w sprawie przedstawień kinematograficznych.

Doświadczenie nauczyło, że przedstawienia kinematograficzne bywają we wielu przypadkach niebezpieczne dla młodzieży. Zbyt to bowiem podniecają wrażliwą w wieku dziecięcym i młodzieńczym wyobraźnię, a nieraz podkopują czystość obyczajów. Z tego powodu sprawą przedstawień kinematograficznych zajmował się także tegoroczny zjazd biskupów we Fuldzie, na którym powzięto następujące uchwały: 1) Młodzież szkolną należy wykluczyć z publicznych przedstawień kinematograficznych. 2) Jakiegobądź osobne przedstawienia dla młodzieży szkolnej należy tylko bardzo rzadko dopuszczać i przez nauczycieli religii dozorować. 3) Dzieci niżej 6 lat, o ile do szkół nie uczęszczają, trzeba zasadniczo wykluczyć z wszelkich przedstawień. 4) Na duchowieństwo parafialne nakłada się obowiązek czuwania nad przedstawieniami kinematograficznymi z zachowaniem odpowiedniej stanow duchownemu ostrożności oraz porozumiewania się w tym względzie z władzami miejscowymi i szkolnymi. 5) Na niebezpieczeństwa kinematografów należy w kościele i w szkole tak dorosłym jak i dzieciom zwracać uwagę.

Nietrwały pokój.

Prasa turecka zapatruje się czarno na trwałość zawartego z Grecją pokoju. Naj-

ważniejszej kwestyi bowiem — kwestyi wysp Egejskich nie rozstrzygał. Zagwarantowanie pokoju zależęć będzie od tego, jak Grecy zachowają się będą wobec byłych poddanych tureckich z jednej strony, a Turcy wobec żyjących w ich kraju Greków. Władze bułgarskie tymczasem wypędzają ludność grecką i wysyłają ją pod osłoną wojska do granicy. Dobra i majątek ludności konfiskują. Na miejsce ustępujących Greków osadzają byłą ludność bułgarską. Bułgarzy napadają również na kościoły, ograbiają je i wypędzają kapłanów greckich.

Ustalenie granicy albańskiej.

Dański korespondent wojskowy Jessen donosi swemu dziennikowi, że komisya międzynarodowa dla ustalenia granicy południowo albańskiej nie robi żadnych postępów. Jessen odmówił wrażenie, że komisya rozdzieliła się na dwa czoły odpowiadające do ugrupowania mocarstw. Tylko nowe porozumienie mocarstw może przynieść uregulowanie granicy. Tymczasem grecki korpus ochotniczy dla obrony żądań greckich z dniem każdym zyskuje na znaczeniu i z całej Grecyi nadechodzą dary korpusu czyli t. zw. »Świętej Legii«.

Walki hiszpańskie w Maroku.

Senator Maestro ogłasza w dzienniku hiszpańskim »El Mundo« artykuł o polityce hiszpańskiej w Maroku, którą oznacza jako nieszczęsną dla Hiszpanii i żąda odwołania z Hiszpanii niepotrzebnego tam korpusu przynajmniej 60 000 ludzi. Zwolennicy polityki marokańskiej rządu, dyskutując nad artykułem senatora Maestro, twierdzą, że gdyby postąpiono za jego radą, pozostałoby w Maroku tylko 25 000 żołnierzy którzy całkiem nie starczyliby do obrony kraju i Hiszpania z czasem całkiem zręczyłaby się musiała tej bogatej, zaludnionej i pięknej kolonii. Dalsze wiadomości z Maroka tymczasem przemają coraz pomysłniej. O mniejszych petytkach donoszą już tylko z oko-

Zbrodnia w Meudon.

(Powieść z francuskiego.)

(Ciąg dalszy.)

— Oto jest.

Przeczytał i otarł pot z czoła. Człowiek był już przekonany. Ale urzędnik sprawiedliwości opierał się jeszcze. Nastąpił krótki, urywany dyalog.

— Co dowodzi, że to nie jest podstęp?

— List jest własnoręczny.

— Znasz pan charakter pisma Justyny Lauriot?

— Jest to duże ostre pismo, niemożliwe do podróbnienia... zwłaszcza w tak długim liście.

— A jeżeli pisała dla ocalenia syna?

Szczegóły są zanadto dokładne. Historia stosunków jej z dzierżawcą. Gilbertem tłumaczy nienawiść tej kobiety do Karolin.

— Historia ta może być zmyślona.

— Łatwo możemy się przekonać. Jutro sam pojedę do Quatre Chemins.

— Paraliż tej kobiety nie jest udany?

— Niel.

— Jakże są na to dowody? Są przykłady...

— Najpewniejsze panie prokuratorze... śmierć Justyna Lauriot nie żyje!..

Prokurator generalny drgał i umilkł.

Dyoniza zbliżyła się nieśmiało do rozmawiających, lecz oni zatopieni w rozmowie nie widzieli jej.

— Panie prokuratorze — odezwała się głosem drżącym

Spostrzegł ją i objął długim wejrzeniem.

— Biedne dziecko — rzekł — ileż ty cierpieć musiałaś!..

Nieszczęśliwa wybuchnęła głośnym płaczem, nawet prokurator i komisarz uczyli lekkie drżenie w kątach ust.

Zapanowało długie milczenie, wreszcie pan de Ferrand odezwał się:

— Wróć dziecko do zwłok swojej

licy Tetuan, gdzie naprzykład wczoraj banda Beduinów napadła na mały oddział hiszpański, przyczem Hiszpanie utracili trzech ludzi. Walki te jednak już nie przedstawiają poważniejszego znaczenia.

Bułgaria nie otrzyma pożyczki.

Bułgarski minister finansów Tonczew, czynił przed kilku dniami w Paryżu usiłowania w celu zaciągnięcia pożyczki 300 milionów. Układy doszły tak daleko, że pożyczkę prawdopodobnie był by otrzymał. Obecnie jednak, jak donosi »Echo de Paris« wyszło na jaw, że Bułgaria pożyczki tej chce użyć na spłacenie swych zobowiązań wobec Austrii. Ponieważ Francya nie myśli o tem, aby pieniędzmi swemi przyczynić się do wzmocnienia stanowiska finansowego państw trójprzymierza czyli przeciwników Francyi, przeto uchodzi za rzecz całkiem wątpliwą, czy Bułgaria wogóle jakąkolwiek pożyczkę we Francyi otrzyma.

Mongolia.

Według telegramu prywatnego z Baska na granicy mongolskiej wojskowe władze mongolskie czynią gorączkowe przygotowania do wojny. Ruch handlowy ustał prawie całkiem, gdyż wysyłka wojsk i materiałów wojennych weszła na pierwszy plan i zajęte są wszystkie pociągi. Iba handlowa zwróciła się do rządu rosyjskiego z prośbą postarania się o to, aby handel nie doznał żadnych utrudnień (Telegram jest niejasny! nie czyni przygotowań w celu zaanektowania części Mongolii. — Red.)

Sprawy polskie.

— Masowy proces o pamiętne zajęcia przed pomnikiem Mickiewicza w Poznaniu toczyć się będzie przed sądem lawicznym w Poznaniu. Termin w tej sprawie naznaczony został na dzień 3 grudnia o godzinie 9 rano. Oskarżonych jest ogółem 58 osób, w tej liczbie 4 czy 5 Niemców, pomiędzy innymi pewien kupiec podróżujący z Drezna,

matki... Ja każę wstrzymać wyrok!.. Jutro przyjdź do mnie, będę na ciebie czekał i razem pojedziemy do więzienia la R.quette i zobaczysz się z bratem.

— Ocalony, prawda? Będzie niedługo wolny?..

— Tak, wkrótce moje dziecko... Jutro pojedę do la Foret do przydeanta rzeczypospolitej. Lauriot otrzyma ulaskawienie kompletne i zupełne. Jestto jedyny środek wy prowadzenia go z więzienia i ocalenia od śmierci. Powtórne sądownie sprawy jest niemożliwe, po skazaniu na śmierć prawo nie uniewinnia. Jedź kochane dziecko i nie lekaj się niczego.

Consolat odprowadził Dyonizę do dorózki i kazał jechać na dworzec kolei Montparnasse, sam zaś powrócił do prokuratora, który wsiadł do innej dorózki.

Panie Consolat jesteś mi potrzebny.

— Jestem na pańskie rozkazy, panie prokuratorze.

— Dokąd jedziemy? — zapytał wczyna.

— Najprzód do palacu sprawiedliwości potem do prefektury policyi i w końcu do więzienia la R.quette.

— A to ładny spacer! — krzyknął dorózkarz.

Powóz potoczył się ciężko.

Lauriot został ocalony...

IV.

Nazajutrz Dyoniza wraz z prokuratorem generalnym przybyła do więzienia la R.quette.

Zaprowadzono ich do pokoju gościnnego i posłano po Jakuba, który dotychczas w tej samej celi pozostawał.

Gdy wszedł, poznać go było trudno, tak był zmieniony. Twarz jego lojalna, dawniej tak okrągła i czerwona, zdawała się teraz jakby cierpienia pełna. Cera stała się żółta, oczy się zaczerwieniły.

— Ach Boże!.. dlaczego ją przyprowadzono? — zawołał i upadł złamany na krzesło.

Dyoniza przybiegła do niego z uśmiechem i łzami zarazem. Wyciągnął do niej

Niamiec, który bawąc za interesami w Poznaniu, przechodził przypadkowo ulicą św. Marcjana, a dowiedziawszy się o przyczynie wystąpienia policyantów, dał wyraz swemu oburzeniu pod adresem policyi w te słowa: »So etwas kann nur in Posen passieren!« (Coś podobnego zdarzyć się może tylko w Poznaniu!) Akt oskarżenia opiera się na całym szeregu paragrafów karaych, mówiących o obeldze, o niezastosowaniu się do wezwania policyi, o czynnym oporze wobec władzy policyjnej itp. Ze względu na wielką liczbę oskarżonych, rozprawy toczyć się będą na wielkiej sali sądu przysięgłych.

— »Stawaj« ks. proboszcz Rassek z Tarnowic na G. Śląsku znowu zabiera głos w gazetach niemieckich i dowodzi, że nauka religii powinna wszędzie po niemiecku się odbywać. Wogóle zdaniem ks. Raska język polski przy nabożeństwie jest niepotrzebny. Zapisujemy ten nowy występ ks. Raska i nie wdajemy się z nim w żadną dyskusję, bo nie warto. Mimo ks. Raska wie z nas każdy doskonale, że na to nas Pan Bóg stworzył, abyśmy jako Polacy żyli na tym świecie i jako Polacy także na sądzie boskim stanęli. To jest zasada dla nas święta, a ks. Rassek niech sobie głosi co chce, aż sobie orderu lub innej rzeczy nie wykuka.

— Wygrany proces o mowę polską. Dnia 2go marca urządziła Straż w Osterfeld na obczyźnie obchód powstania styczniowego w zamkniętem kole. Policya uznała obchód jako publiczny i nałożyła kary. Odwołano się do sądu i ten uwolnił wszystkich od winy i kary. Udowodniono bowiem że wpuszczano gości tylko za okazaniem legitymacyi. Wprawdzie 2 niewiasty dostały się na zebranie bez takowej, ale to się stało mimo ścisłej kontroli i nie można było za to obwiniać oskarżonych.

— Księża germanizatorzy. Ks. kan. Sander oświadczył na niemieckim zebraniu, przygotowującym wybory do rady miejskiej w Gaięźnie, że prosi o uwzględnienie na

ramiona i posadził ją sobie na kolanach, tak jak to robił dawniej, aby jej wygodniej było całować go. Oboje płakali i całowali się i patrzyli sobie w oczy z szalem jakimś nie mówiąc ani słowa.

— Panno Dyonizo — rzekł prokurator — dlaczego sama nie powiesz bratu dobrej nowiny, z jaką tu przyszliśmy?.. Jestem pewny, że będzie wolał usłyszeć ją z pani ust, niż z moich.

— Cóż to takiego? — zapytał Jakub, wstając i zwracając się do prokuratora, którego spostrzegł dopiero.

— Jakubie... bądź cierpliwy — za dwa lub trzy dni będziesz wolny... Prawda jest znana...

— Moja matka?..

— Powiedziała wszystko...

— Ach!..

Padł znów na krzesło i ukrywając głowę w rekach, zawołał głosem drżącym.

— A jej cóż się stanie?.. Cóż z nią będzie?..

— Bóg ją już ukarał... Matka nie żyje!.. — szepnęła cicho Dyoniza.

— Umarła!.. Ach!.. co za nieszczęście!.. Cóżemy zrobić Dyonizo... żeby nas taka niedola spotkała! — zawołał.

— Pomyśl tylko — rzekła, przyciągając go i całując — że ja cię tak kocham, ja!.. że ja ci pozostaję i zastąpię ci miejsce wszystkich i wszystkich!.. Nie płacz, bo mi to odwagę odbiera i tak jestem tak bardzo słaba... Myśl, że na świecie mam tylko ciebie... to ci doda energii... Przecież ja jej mam dużo, ja która jestem tak wątła... Ty przecież zamartwiać się nie możesz, bo cóżby się z mną stało?.. Nie zechcesz, żebym poszła zebrać na życie, jak ciebie mi zabraknie?..

— Przypomnij sobie — dodała widząc, że głowę podnosi — jak mnie bronieś, ty taki silny, jak bylam mała?.. Przypomnij sobie zabawki, któreś mi dawał a które mi matka odbierała?.. A te coś mi kupował sam potajemnie ze swoich oszczędności groszowych? Wszakże kochasz swoją Dyzię.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

licie także kandydatury Niemca katolika, ale zapewnia z góry, że gdyby się to nie stało. Niemcy katolicy jak jeden mąż poprzę niemieckie kandydatury protestantów i żydów. Niczemu się już nie dziwimy! Nie od dziś ani wczoraj t. zw. „amtskatolice“ pracują dla protestantyzmu. Byłoby źle z kościołem katolickim, gdyby miał się opierać na takich żywiołach. Lud polski i katolicki wie, co o takich dążnościach sądzi!

— Na Fundusz Rady Narodowej złożono od dnia 4go do 10go listopada b. r. razem 909,25 m. Nadt kilka osób oświadczyło gotowość wpłacenia znacznych sum.

Wiadomości kościelne.

Warmińska dycezya. Proboszcz misyjny ks. P. Tomski w Jąsborcu mianowany został kuratusem w Straszewie.

Nadrenia. W Godesbergu nad Renem zmarł biskup starokatolicki Demmel, przeżywszy lat 67. Następcą jego mianowany został biskup Mo. g. sprawujący od półtora roku z powodu choroby Demmela obowiązki biskupie.

Rzym. Ojciec święty przyjął przeszło 150 marynarzy amerykańskich i udzielił im błogosławieństwa. Marynarze kolejno podchodzili do Ojca świętego i całowali mu ręce.

Rodzice polscy! Uczenie dzieci Wasze mówić, czytać i pisać po polsku! — Pamiętajcie też o pieśni polskiej! — Nie jest Polakiem, kto się potomstwu swemu zniemczyć pozwoli!

Z kieszka i z daleka.

Olsztyn, 21-go listopada 1913.

— Na ostatnim targu aresztowano pewną złodziejkę, która skradła poprzedniej nocy pewnej gospodyni z okolicy kilka kur, chciała takowe na targu spieniężyć. Właścicielka jednak poznała swe kury i złodziejkę zapakowano do „kurnika“.

— Ostatnie tegoroczne posiedzenia sądu przysięgłych rozpoczną się tu w niedzielę, 8go grudnia pod przewodnictwem sędziego ziemskiego p. Hartwiga.

— Kapitalista p. Jastrzemski sprzedał swój budynek w ulicy Gucztackiej 23 mieszczącemu p. Hermanowi S. Shplikowi ztąd za 60.000 marek.

— Liczenie bydła w Niemczech. Pruska korespondencja statystyczna donosi, że do 1 grudnia r. b. odbędzie się w całym Niemczech liczenie statystyki. Urząd statystyczny prosi, aby gospodarze dokładnie wypełnili dostarczone im formularze co do ilości i rodzaju znajdującego się w ich posiadaniu bydła i nie obawiali się niczego, bo rzecz traktowana będzie całkiem

poufałe i władzom podatkowym urząd statystyczny nic o tem nie donosie. W interesie ogółu zaś zależy, aby statystyka była jaknajściślejszą.

— Z powiatu. Posiedzieli Andrzej Junkiewicz w Tlumianach obrany i potwierdzony na soltysa tamże.

— (Niedochowanie kontraktu przez ucznia). Pewien mistrz kamieniarski wytoczył skargę przeciwko uczniowi, który do niego wstąpił w naukę, a pomimo zawartego pomiędzy pracodawcą a ojcem ucznia kontraktu uciekł i nie chciał powrócić. Sprawę rozpatrywał niedawno sąd proceduralny i przyszedł do przekonania, że skarżący mistrz kamieniarski jest w swoim prawie, ponieważ uczeń zerwał bez słusznej przyczyny kontrakt. Dlatego też przyznano skarżącemu we wyroku 255 mk. wynagrodzenia za poniesione straty, którą to sumę uczeń, odcisnąc jego ojciec, mistrzowi kamieniarskiemu musi zapłacić.

Z Warmii i Prus Wschodnich.

* **Dywit.** Przy budowie hali balonowej w pobliżu wsi zaszedł we środę wypadek. Osunął się bowiem jeden z głównych filarów żelaznych wskutek czego powstała znaczna szkoda, a wykończenie hali przez to znacznie się opóźni.

* **Gietrzwałd.** Ojczyzna p. Kather sprzedała swą oberżę nadkelnerowi p. Kewitschowi z Olsztyna za 60.000 marek. Przejęcie już nastąpiło. — Pan Kather objął w dzierżawę ołebankę tutejszą.

* **Pasym.** W Burdągu wybuchł w piątek po południu ogień u gospodarza Kompy na wybudowaniu. Spalił się doszczętnie budynek i stodoła. Budynek gospodarze uratowano. Szkoła pokryje zabezpieczenie.

* **Działdowo.** W okolicy tutejszej grasuje wśród bydła zaraza pyska i racie. W majątku rycerskim Rutkowiczach z 300 świń zachorowała przeszło połowa. W majątku Amienskim zachorowało 200 sztuk bydła rogatego.

* **Ostród.** Budowa nowego kościoła katolickiego została ukończona. Świątynia ta przedstawia wspaniałą, z wielkim artyzmem wykonaną budowlę; oczywiście koszt budowy jest odpowiednio wielki.

* **Elk.** W Królestwie Polskiem pauje pomiędzy bydłem zaraza pyska i kopyt. Z tego powodu zakazała zwierzchność przenoszenia słomy, siana, mleka i drobiu przez granicę. Również maiejszych porcy mięsa przez granicę przenosić nie wolno.

* **Pr. Hoład.** Karczowy Pietsch usiłował zastrzelić żonę swoją, i zięcia. Zgroźeni uratowali się w ostatniej chwili uciekając oknem P. strzelił sobie potem w usta i zabił się na miejscu.

* **Biała.** Morderca kelnerki włóczył się po zbrodni w okolicy miasta. Od pewnego znanego gospodarza pozyczył sobie

flintę i naboje. Gdy otrzymał strzelbę opowiedział o morderstwie i znikł w lesie. Zywność dawali mu gospodarze. Wielu z nich znało kryjówkę Feilhaura ale ludzie obawiali się donieść o tem policyi. F. usiłował przejść przez granicę, a gdy mu się to nie udało natenczas stawił się sam soltysowi.

* **Tylża.** W pociągu idącym z Tylży i Kłajpedy napadł jakiś bandyta na dwie pannie i zabrał im torebki ręczne i wszystkie kosztowności, które przy sobie miały. Na następnej stacyi uciekł.

* **Królewiec.** W ostatnich wyborach do rady miejskiej wybrano 8 socjalistów.

Z Prus Zachodnich i Pomorza.

* **Nowodór.** Śmiertelnie poparzył się dwuletni nie mały synek Buchhorna. Matka niosła gorącą kawę w naczyniu i chciała naczynie postawić w piecu; nie mogąc gorącego garaka utrzymać, puściła go na ziemię. W tej chwili nadszedł chłopczyk i takie odniósł rany, że wkrótce umarł.

* **Sztum.** 15 letnia córka robotnika G. z pobliskiej wioski skradła pewnej kobiecie w składzie kupca Aschera portmonetkę, w której znajdowało się 50 marek. Złodziejkę przytrzymało i pieniądze odebrano.

* **Malbork.** Rybak Budweg z Malborka wybrał się łodzią do okolicznych wiosek rybackich po zakupno i więcej nie wrócił. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa wpadł on do N. gatu i utonął. Ciało jego dotychczas nie wyłowiono.

* **Lubichowo.** Ciekawy zekid stanął tu ze strony p. Augusta Rzóski, dawniej mistrza rzeźnicki, a teraz kapitalisty. R. oświadczył że w całym Lubichowie nikt nie posiada tysiącmarkówki, czuł się tego tak pewnym, że obiecał dać 1000 m. temu, który mu tysiącmarkówkę pokaże. Dozwał się jednakowoż przykrej niespodzianki, gdyż p. A. Stenzel poszedł do domu i za kwadrans okazał mu banknot tysiącmarkowy. Będzie zapewne jeszcze proces.

Z różnych stron.

Berlin. Morderca Bogan, który kilka dni temu zamordował swoją żonę i jedno dziecko a drugie ranił śmiertelnie, powiesił się w celi więziennej. Drugie dziecko jego 13 letnia dziewczynka umarła również wskutek ran w szpitalu.

* **Berlin.** Cesarz niemiecki zakazał oficerom w mundurach t. n. z. tango, o nastep i twostep. Nie wolno im nawet bawić w rodzinach, w których tańczone są wymienione tańce.

Przy wszelkich zakupach precyzyjnych powoływać się na ogłoszenia w Gazecie i kupców do ogłaszania zachęcać.

Baczność!

Bardzo ulubioną najtęszą tabakę do zażywania sprzedają teraz jeszcze po dawniejszej starej cenie.

J. Dziędek

wkład cygar i tabaki, Olsztyn ul. Zeppelina (obok p. Schoeneberga). Filia w ulicy Lipsztackiej 50,

Obuwie

wszelkiego gatunku trwałe odrobione poleca

A. Schönwald, mistrz szewski w Wartemborku.

Starą oblekę

jako i gotowe spodnie własne roboty poleca

E. Zbiok, Olsztyn, ulica Lipsztacka 28.

Własność interesowa

w mieście garnizonowym na Mazurach jest natychmiast z pewnych powodów za 85.000 marek na sprzedaż. W budynku tym znajduje się od długiego czasu dobrze prosperujący skład

fowarów kolonialnych, cygar i win

wraz z winiarnią i restauracją, pierwszorzędną w miejscu. — Również jest wygodny i obszerny zajazd. Za ostatnie też dają mi 2800 m. dzierżawy rocznie, za skład (trzymuje 3520 m. komornego. Prócz tego jest plac budowlany do budynku na rożnikowego, za który dawano mi 8000 m. Sprzedaje moją własność tylko w całości dla choroby, ponieważ zmuszony jestem za radą lekarską udać się do zakładu leczniczego. Własność moja leży 5 minut od dworca kolejowego, tuż przy rynku bydlęcym. Cała ludność mówi tu po polsku. Nadarza się rza dla okazja dla kupców każdej branży. Taksa sądowa 90 000.

Zgłoszenia refektantów, możliwe po niemiecku pisane uprasza się nadesłać pod lit. G. 100 do ekspedycji „Gazety Olsztynskiej“.

Kto chce wysoką amortyzacyjną na swą posiadłość za ciągnąć hipotekę, albo korzystnie gospodarstwo w Poznańskiem lub P. usach kupić lub sprzedać niech się z całym zaufaniem uda do firmy:

W. St. Lipinski & Comp.

Posen St. Martinstr. 38. Telefun 1821.

Moją posiadłość

95 morg. w tem laki, las i torf, dobre murywane budynki, z całym iewent mam na sprzedaż.

Józef Certa w Wótownie

Niedoścignione

w konstrukcyi i jakości są moje systemu Szigara

Maszyny do szycia

najprzedniejsze gatunki do wyszywania i stopnowania zdane dla użytku domowego i dla rzemieślników.

Maszyny familijne

od 55 m. począwszy

Reperacye szybko i tanio.

Splaty dozwolone.

M. Peiser, Olsztyn,

ul. Prosta 6.

Poszukuje zastępców.

**195
M.****95 ten.****295
M.**

L. Hirschfeld Olsztyn.

Urządzamy od czwartku 20go, do czwartku 27-go listopada
== wyprzedaż przedgwiazdkowa! ==

Polecamy w tym tygodniu wielki zapas różnych towarów po tanich cenach, bardzo stósowne na podarki gwiazdkowe. Między innymi polecamy:

Po 95 fen.

Koszula damska
12 chustek do kurzu
Gorset z podwiązkami
Biały lambrequin
3 ręczniki kuchenne
Kaftanik nocny
Spódnik barchanowy
Przedkładkę p. łózko
3 lacki dla dzieci
6 ścierek do szorow.
3 pary ochran uszów
2 pary szelek
3 mt. barch. do kosz.
Białe majtki barchan.
2 krawaty męzkie
Biały spódnik
Parasol damski
2 torebki dla dzieci
Garnitur tulowy
Torebka damska
Nakrycie stołowe
Nakrycie do kawy
6 eleg. chusteczek
Fartuch ref. z wolant.
Czarny fartuch
Prześcieradło barch.
Kaftanik trykotowy
2 koszule dla dzieci
Eleg. biały fartuch
Biały fartuch serw.

Po 95 fen.

2 ochraniacze
Eleg. biały fartuszek
Czarny fartuszek 50 80
Eleg. białe fartuchy
2 białe koszule
Parasol męzki
Szał balowy
Koszula dla chłopca
Eleg. biały kaftanik
Spodnie dla chłopca
2 czapki saneczkowe
3 pary szkarpetek
Fartuch gospodarczy
Poduszkę na kanapę

Zapas

:- robótek ręcznych :-
gotowych i rarysowanych
sztuka 95 fen.

Męzką koszulę tryk.
12 chusteczek
Koszuledziewczęcą
2 szczołki z torebką
Obrus z jacquardu
Ruski kitelek
Spódnik sukienny
Fartuch bluskowy
Switerek
Turecki fartuszek
Kaftanik amerykański i wiele innych rzeczy

Po 1,95 m.

Nakrycie tulowe
Eleg. bluska barchan.
6 białe ręczników
Eleg. koszula damska
Elegancki kaftanik
Nakrycie stołowe
Dzianą karmizelkę
Eleg. kaftanik nocny

Zspas

*eleganckich materyi
na bluzki w kuponie
czarne i kolorowe 2m w kart.
po 1,95 m*

Nakrycie na łózko
Jakę spodnią
Gorset spiralowy
Eleg. biały fartuch
Majtki reformowe
Fartuszek dziecięcy
6 ręczniki kuchenne
Parasol damski
Dobra koszula męzka
Kolier krymerowy
Nakrycie stołowe

**Spódnik kostjumowy
2.50 m.**

Parasol męzki
Spódnik sukienny
Przedkładkę p. łózko
Kapy dla dzieci i
wiele innych rzeczy

Po 2,95 m.

Roba 6 m. w kartonie
Gotowa bluzka wełniana z podszewką
Nakrycie na łózko
Eleg. koszula nocna
Elegancki gorset
Przedkładkę z podsz.
Nakrycie stołowe
Majtki barchanowe
Garnitur dla dzieci
6 drel. ręczników
Eleg. koszula damska

**Białe nakrycie stołowe
z 6 serwetami 2.95 m.**

Nakrycie tulowe
12 serwet
12 ręczników kuch.
3 m. materyi
na suknie w kartonie
Nakrycie na 2 łózka
Fartuch z rękawami
Żakiety dla dzieci
w różnych wielkościach.
Szare majtki ref.
Elegancki garnitur
koszula dzienna i majtki.
Eleg biały spódnik
z wolantem.
Eleg. spódnik sukien.

**Materye na kostjumy
w kartonach po 2.95 m.
i wiele innych rzeczy.**

L. Hirschfeld, Olsztyn.